

Búr Gábor

A Magyarországi Dél-Afrika Egyesületről

A Magyarországi Dél-Afrika Egyesületet 1990 decemberében hozta létre néhány elszánt afrikanista és Dél-Afrika lelkes híve. A szervezet akkor megváltott, s azóta többször újraválasztott elnöke Biernaczky Szilárd, társelnöke Balázs Judit, főtitkára Búr Gábor. Az egyesület megalakulásáról rövid hírben még a *Népszabadság* is beszámolt.

Dél-Afrika a rendszerváltást megelőzően a gonosz megtestesítője volt a kommunista rendszerek propagandájában. Sík Endre külügyminiszterként és történészként is fasiszta államként emlegette. A magyar közvélemény számára e tiltott gyümölcs a valóságosnál sokkalta kívánatosabbnak mutatkozott, ráadásul az 1956-os forradalomtól kezdődően folyamatosan érkeztek magyar bevándorlók az országba, akik teljesen más képet közvetítettek Dél-Afrikáról, mint amely Európa és főleg a szocialista blokk országaiiban meggyökeresedett.

Az 1980-as évek végére Dél-Afrikában is megváltozott minden, az apartheid-rendszer végnapjait élte, egy új, szabad Dél-Afrika volt születőben. Ez a „tárgyalásos forradalom” nagyon sok hasonlóságot mutatott a kelet-közép-európai rendszerváltó országokkal. Hirtelen kölcsönösen érdekesebbek lettünk egymás számára, ráadásul a rendszerváltás első vesztesei megindultak

a Dél-afrikai Köztársaság bécsi nagykövetségére, hogy igénybe vegyék a korábbi évtizedekből még ottmaradt nagyvonalú bevándorlási támogatásokat.

Az új egyesület létrehozásának ügyét egyébként egy nem-hivatalos delegáció dél-afrikai útja vitte jelentősen előre: 1989 végén, vagyis még a rendszerváltás előtti napokban ugyanis három személy (Balázs Judit, Biernaczky Szilárd, illetve az akkori Honvédelmi Minisztérium képviselője) meghívást kapott a *South Africa Foundation*-tól, a dél-afrikai nagytőke rendszerváltást előkészítő akkori szervezete részéről. Az út legfőbb célja a közvetlen kapcsolatfelvételeken túl: látni és tapasztalni, hogy Dél-Afrika nem az, aminek világszerte mondják. Ezt követően már magas rangú magyar külügyi tisztségviselő is elutazott a távoli afrikai országba. Majd megnyílt (elsőként Európában) a Dél-afrikai Köztársaság nagykövetsége Budapesten.

Vagyis tehát a két, egymással párhuzamos jelenség (az apartheid széthullása, illetve az utazások-bevándorlások megindulása) mindenképpen indokolta az egyesület megalapítását, mely a tájékozódást és a tájékoztatást volt hivatva segíteni egy olyan országban, ahová az információk gellert kapva érkeztek évtizedeken keresztül, de leginkább sehogyan sem érkeztek meg.

A Magyarországi Dél-Afrika Egyesület az 1990-es évek első felében igen sikeresen felelt meg ennek a kettős küldetésnek. Ülésein sokan jelentek meg, szinte mindenki, aki akkoriban a gyorsan fejlődő magyar-dél-afrikai kapcsolatok iránt érdeklődött. A két ország között megteremtődött diplomáciai és kereskedelmi kapcsolatok, a dél-afrikai cégek érdeklődése a magyarországi befektetési lehetőségek iránt, a kibontakozó kulturális csere, mind hozzájárultak az egyesület körül kialakult kedvező légkör fenntartásához. Több konferencia (közöttük egy, a Hélia Szállóban lebonyolított nemzetközi tudóstalálkozó), nyílt nap, előadás megszervezése és megtartása fűződött az egyesülethez, illetve annak tagságához. (A tájékozódást és a kapcsolatok felvételét nagyban elősegítették a MDAE vezetőségi tagjainak, többek között Beck Tamás tb. elnök, Biernaczky Szilárd elnök, Balázs Judit társelnök, Búr Gábor főtítkári ismételt dél-afrikai útjai.)

Jól példázta az egyesület akkori súlyát az *Ez Dél-Afrika* című 1993-ban, majd javított formában 1994-ben újból megjelentetett országismertető, amelynek impresszumában a következő áll: Kiadja a Budapesti Dél-afrikai Nagykövetség megbízásából a Magyarországi Dél-Afrika Egyesület.

Az 1994-es dél-afrikai változások, ahogy az lenni szokott, sokféle következménnyel jártak. Ilyen következmény volt, hogy a kilencvenes évek közepétől megindult a Dél-Afrikában élő magyarok fokozatos visszavándorlása hazánkba. Ez az önmagában még akár örvendetesnek is felfogható tény szomorú következményekkel járt az egyesület szellemiségére, amely alapításától kezdve a humanizmust, az emberi progressziót képviselte, mindenféle politikai kötődés nélkül. Az előadók egyre furcsább kérdéseket kaptak a hallgatóság soraiban mind nagyobb számban megjelenő visszatelepült, idősebb emberektől, akik nem rejtették véka alá, hogy a múlt Dél-Afrikája nekik sokkal inkább anyükre volt, mint az egyenlőségen alapuló új. Az évtized végére szinte már „gyarmatosok klubjává” változott át az egyesület. Ezzel párhuzamosan az országaink közötti kölcsönös érdeklődés egymás iránt is jelentősen alábbhagyott, Magyarország az észak-atlanti- és az európai integrációban volt elsősorban érdekelt, Dél-Afrika számára pedig az ottani rendszerváltással új prioritások jelentkeztek, főleg magán az afrikai kontinensen, így hazánk varázsa is megkopott.

Az új évezredben a Magyarországi Dél-Afrika Egyesületet inkább csak a vezetősége által létezett, egészen 2007. tavaszáig. A körülmények ismét megváltoztak, elsősorban hazánk európai uniós tagságának köszönhetően. Az egész kontinens sokkal közelebb került hozzánk, mint a történelemben bármikor. Dél-Afrika pedig kiemelkedően fontos szerepet játszik az utóbbi bő

évtizedben Afrika ügyeiben, megindult a regionális középhatalommá válás útján, az ország vezetése teljes mértékben elkötelezett Afrika iránt.

A változások, ugyanakkor a folyamatosság jegyében megújult Magyarországi Dél-Afrika Egyesület deklarált célkitűzése, hogy Dél-Afrikán keresztül az egész kontinens ügyeivel foglalkozzon, összefogja az Afrika iránt fogékony, elsősorban értelmiségi közeget. E munkában a 2007-es tisztújítást követően olyan fiatal szakemberek is részt vesznek, mint Horváth T. Attila szervező-titkár, Szabó Loránd és Tarrósy István elnökségi tagok, illetve a kapcsolatépítés és a tematikai sokszínűség jegyében: Pócs Tamás akadémikus mint tb. elnök, valamint ugyancsak elnökségi tagként Gergely András történész professzor, volt dél-afrikai nagykövet, Kanizsay Endre c. egyetemi tanár, agrárkutató, valamint Szedlacsó Zoltán közgazdász (az afrikai gazdasági kapcsolatok szakértője).

Az Egyesület 2008-tól folyamatosan kíván gazdag programokat magába foglaló rendezvényeket szervezni. Részt kíván venni az ugyancsak újjászerveződött AKKP (Afrikai Kutatási és Kiadási Program) által kiadandó Afrikakutatás Évkönyv második kötetének munkálataiban, hiszen e kötetet a szerkesztői „Dél-Afrika különszámként” kívánják előkészíteni és közreadni. Az Egyesület fontos céljának tartja egyrészt azt, hogy esetlegesen az *Ez Dél-Afrika* országismertető kötet évente-kétévente frissített formában újból megjelenhessék, másrészt hogy a hazai könyvkiadásban helyet kaphassanak Dél-Afrikát sokoldalúan bemutató szakkönyvek, illetve hogy lehetőség nyíljon a rendezvényeken olyan filmek, video-anyagok levetítésére, amelyek mind teljesebb képet nyújthatnak erről az országról a tagság, illetve az érdeklődők számára. ☀

A MAGYARORSZÁGI DÉL-AFRIKA EGYESÜLET ELÉRHETŐSÉGEI:

Dr. Biernaczky Szilárd, elnök
1089 Budapest, Vajda Péter u. 12., 70. ép. I. emelet
Telefon: 36-1/303-5091, 36-1/477-2445
Fax: 36-1/333-5378
E-mail: info@munduspress.hu
Levélcímet: 1537 Budapest, 114., Pf. 387.

Dr. Búr Gábor, főtítkári
ELTE BTK, 1088 Budapest, Múzeum krt. 6-8. II. em. 210.
E-mail: hunbur@ludens.elte.hu